getoetst aan de Schrift en de „gangbare" niet? Dat was reeds een symptoom van traditionalisme. Er kwamen heilige huisjes in gevaar: de pluriformiteit, algemene genade, een bepaalde constructie van het genadeverbond, en de roep werd gehoord: we moeten ons om Kuyper scharen! Alsof dat mag in de kerk! Hoe scherp heeft Schilder daartegen geprofeteerd jaar in, jaar uit en hoe ernstig heeft ook Holwerda hiertegen gesproken, o.a. in 1941 in de bidstond voor onze Hogeschool, toen hij Gods Woord bediende over 1 Cor. 4 : 6—9. God beware ons, zo sprak hij, voor een theologie, die boven de Schrift uitgroeit. Want we weten allen, dat dit ons grote ongeluk zou zijn. De kerk, die buigt voor de Schrift en daarvoor alléén, kan om haars levens wil nooit een ander gezag erkennen. Ze waakt voor haar **dogma,** dat ze naar de Schrift belijdt, maar juist dáárom kan ze nooit canoniek verklaren de **dogmatiek,** zelfs niet van de grootste onder de broederen. Geen wetenschappelijk systeem kan treden in de plaats van de Schrift, omdat elk systeem daaraan onderworpen is. En zelfs wanneer een bepaald wetenschappelijk inzicht bijval vond en tot gangbare mening werd, zelfs dán kan de kerk daaraan niemand binden. Anders is de kerk geen kerk meer. Zo klonk toen de stem van het Wóórd.

Maar de kerkvorsten hebben niet willen horen en ge weet, hoe alles afgelopen is: consciënties geknecht door tirannieke synodes met bovenschriftuurlijke bindingen en vonnissen, die rechtskracht bezitten tot op de huidige dag. Maar ook zij hebben hun vonnis uit Christus' mond: blinde leidslieden van blinden.

Ik zeg dit **alleen,** om u te laten zien, hoe de kerk telkens weer tegen het Woord van Christus gezondigd heeft en het moet ons ontzaglijk benauwen. Hoe licht komt toch de kerk er toe om zichzelf en eigen ordonnantiën meer macht en gezag toe te schrijven dan het Woord Gods. Dacht u, dat wij boven die dreiging uit waren? Maar hoe vaak laten ook **wij** ons leiden, beheersen door wat historisch gegroeid is? Natuurlijk, we zitten met duizend draden in de historie verweven. Daar heeft God ons in gezet, daarmee verbonden. Maar Hij beware ons er voor, dat we critiekloos zouden aanvaarden wat nu eenmaal historisch gegroeid is en dat we zouden weigeren de permanente toetsing van bepaalde situaties, constructies, samenwerkingsschema's aan de Schrift van onze enige Meester. Hoe heeft prof. Schilder ons dat weer laten zien! Niet, alsof hij nu voor ons 't eind van alle tegenspraak zou zijn, want ook dat zou de dood voor de kerk zijn. We zijn geen Schildergroep, en niet hij was onze generaal en meester en zijn sterven betekent — Goddank — dus ook niet de ontbinding van het kerkleger. Want wie zijn toch Paulus en Apollos, Schilder en Holwerda anders dan slaven Gods, die Hij heeft ingezet in Zijn strijd, aan Zijn front, opdat zij zelf met het hele kerkleger mee zouden optrekken onder de vaan van de Hogepriester onzer belijdenis, Christus?

Daarom horen we naar **Hem,** sprekend Zijn laatste tempelwoord: Eén is uw Leidsman. Sterven gaat Hij, opstaan straks, vergaderen op Pinkster Zijn kerk uit alle geslachten. Dus zien wij Hem hier bezig met en om Zijn kerk, die Hij gaat loswikkelen uit de windselen van het Oud Verbond, die Hij gaat vrijmaken tevens van de vaders en rabbi's en van de overlevering der ouden en die Hij over een paar maanden brengen zal tot de heerlijkheid van de N.T.-ische kerk der ware christgelovigen, ondanks Annas, Kajafas en Gamaliël. En dus komt **nu** de tijd, waarin de Christus doorbreken gaat, o neen, niet de wettige traditie, die naar de wil des Vaders is — want Hij is geen revolutionair en de Geest gaat op Pinkster heus geen revolutiebouw beginnen; de boom van váder Abraham blijft staan, nieuwe takken worden hierop geënt — maar Hij gaat wèl doorbreken 't valse traditionalisme van de rabbi's. Nu komt de tijd, dat de zoon dus **moet** gaan opstaan tegen zijn vader, de dochter tegen haar moeder, de leerling tegen zijn leermeester: het Wóórd moet de wereld in. Nu moet Saulus dus tot Gamaliël gaan zeggen: ik heb gezeten aan uw voeten, uw woorden opgegeten, u rabbi genoemd, maar u zult toch mijn leidsman niet meer kunnen zijn. Indien ik naar Mozes wil blijven luisteren en de quintessence van uw onderwijs wil blijven vasthouden, dan moet ik vandaag u in uw aangezicht weerstaan, en u zeggen in naam van de ene Vader en de ene Meester, dat uw leiding onschriftuurlijk is en een feitelijke verkrachting van Mozes' wet. Want de rabbi's zeggen: Abraham is onze vader, en zijn kinderen zijn hier, een muur is om ons heengetrokken en buiten zijn de barbaren. Maar Paulus moet Gamaliël gaan zeggen: die gij barbaren noemt, die heeft God tot kinderen van Abraham gerekend en de zegen van Abraham komt nù tot de heidenen in Christus Jezus, en in hem zullen alle geslachten van de aarde gezegend worden. Abraham is immers vader van de gelóvigen en de Geest gaat brede, oecumenische wegen.

Dat ziet de Heiland op dat tempelplein reeds gebeuren. Ze gaan Hem verwerpen, de mond stoppen. Hij mag geen rabbi en meester worden, geen school krijgen, geen kerk; maar ze komt toch, en Hij zegt bij voorbaat reeds: laat u in de kerk geen leidsman noemen. Dat is 'n kwestie van zijn of niet-zijn voor de kerk.

Nu, we zullen toch Zijn bloedstorting niet ijdel maken. We zullen als kerk volkomen steriel worden, verstarren of uiteenspatten, als dit niet blijft gegrift in ons hart: **Eén Meester!**

Is Christus dan tegen de traditie? Neen, zij is goed, als ze maar **bepaald** is door het Woord van Christus, die steeds de **Eerste** is en blijft in het overgeven en doorgeven van het Wóórd, de schat der kerk, aan alle apostelen en profeten, die weer op hun beurt hebben gezegd tot de kerk: want ik heb van de Here Christus ontvangen, hetgeen ik u ook overgegeven heb. Dat alleen is 't Schriftgetrouwe, profetische doorgeven, de ware traditie. De traditie van het Woord. **Zij** is dan ook **naar** het Woord. Dit geldt ook van onze belijdenisgeschriften. Die zijn op de Schriften gegrond. Natuurlijk, het beroep ván de belijdenis óp de Schrift blijft open en moet open blijven, maar dan ook met gedegen argumentatie uit de Schriften zelf en niet met argumentjes, ontleend aan de praktijk. En als ik tegen deze belijdenis geen bezwaren kan inbrengen naar het Woord, ben ik eraan gebonden, overal, in naam van de ene Meester.

En nu moet alle overlevering van mensen zich vrijwillig laten beproeven in dit stuk: heeft zij zuiver doorgegeven wat eerst van Christus werd ontvangen? Is het naar het Woord van onze hoogste Profeet en Leraar? En als we naar Zijn Woord blijven vragen, sámen, en bewaren het **oude** pand, ons eenmaal toebetrouwd, dan zal dit Woord ons nooit afvoeren ván de banen der zuivere traditie, maar het zal wel ons elke dag leren, hoe wij óp die banen kunnen staan, staan in de vrijheid, waarmee Christus ons heeft vrijgemaakt. En dan zullen we ook geen ziels- of persoonscontact begeren met de „leiders", die heengingen, maar we zullen via hen, die ons het Woord Gods gesproken hebben, begeren en bewaren het Woord- en leercontact met apostelen en profeten en zo met onze ene Meester.

Alleen zo zal onze Hogeschool haar weg zuiver houden. God heeft haar gezet op de weg der kerk van Pinkster naar Parousie en we zeggen het vandaag met dank in ons hart, dat ze van onschatbare betekenis is geweest voor het bewaren en doorgeven van het geloof, eenmaal de heiligen overgeleverd. En nu weten wij wel: als kerk en school in deze dienst van Woordtraditie trouw blijven, dan moeten we maar niet van een lauwerkrans dromen aan deze kant van de eindstreep, want de wereld (ook de Godsdienstige der 20e eeuw) is heus niet bereid ons te huldigen. We zijn immers een schouwspel reeds geworden, en zullen het worden al meer, voor wereld, engelen en mensen. Maar één is uw Meester. Dat is ook een **belofte:** Hij is en blijft dan ook Heer en Meester in Zijn kerk. De beroepsrabbi's heeft Hij in de ban gedaan. Toen moest Hij sterven. En Hij wilde sterven, want Vader zei ook, dat het moest. Maar Hij stond op en had een **kerk** gekocht. Toen ging Hij instrueren Zijn apostelen, voor wie Hij in de lijdensnacht gebeden had. En niet voor hen alléén, maar ook voor allen, die door hun woord in Hem geloven zouden. Bewaar ze in Uw Naam! En omdat dit gebed verhoord IS, daarom zal er zijn een kerk, die het Woordcontact met de ene Meester bewaart tot in eeuwigheid. En dan gaat het dus niet om contact met een „leider". Ik denk aan Philippenzen 2.

De Philippenzen waren gehoorzaam, niet alleen toen Paulus bij hen was en zij rabbi konden zeggen, maar veel méér in zijn afwezigheid. Hier was niet beslissend de band aan die fijne Paulus, hier was geen persoonsverering, maar de band aan het Woord, **die** had getrokken, samengebonden, en tot trouw gesterkt, ook toen God Paulus had weggestuurd naar een ander stukje van Zijn wijde wereld. Het Woord was gebleven, de Leidsman van de overgeleverde belijdenis. Hij is de Enige, Die ook nu ons samenbindt.

En omdat Christus Meester is en blijft, daarom hebben wij Luther en Calvijn gekregen, en onze belijdenisgeschriften over de Schrift als de enige regel des geloofs en over Christus, de enige Meester. Daarom hebben wij art. 31 van de K.O. gekregen — niets vast en bondig dan wat naar de Schrift is. Daarom hebben wij de Cock en Kuyper gekregen, onze Hogeschool, professoren en studenten, die straks weer bekwaam zullen zijn om ook anderen te leren en zo wordt, onder de zorg van Christus, de fakkel van de Woordtraditie verder gedragen op de weg der kerk naar Christus' toekomst. Uit de hand van de ene Meester hebben wij ook Schilder gekregen, die het er weer bij ons ingehamerd heeft: niet onder alle omstandigheden trouw aan dit of dat gegeven instituut, maar trouw te allen tijde aan God in het institueren.

Daarom danken wij God voor de gave van de ene Meester, Die bewezen heeft en bewijzen zal, dat Hij is de Leidsman onzer zaligheid. Hij heeft telkens nog weer het zondig traditionalisme verbroken, en Zijn kerk doen terugkeren tot de ware traditie van apostelen en profeten. En Hij heeft dat gedaan door de dienst van mensen. Wat was er van ons terecht gekomen, als Christus ons zulke mannen niet de eeuwen door had gegeven? Daarom verootmoedigen wij ons voor de HERE en zeggen: niet ons, o HERE, maar **Uw** Naam geef ere! Want **Hij** zet ze in aan het front, de reformatoren, die zelf geen program van reformatie hebben kunnen opmaken, maar de Geest drijft hen, breekt hun mond open, en maakt hen tot leidslieden zo, dat zij zelf niet weten hoe. En **zij** zullen dan op aarde geen meester zich laten noemen, maar de hemel haalt hen toch als meesters in. En die hier op aarde aller dienaar was, die is ginds de meeste. En vele eersten zullen de laatsten zijn en vele laatsten de eersten.

Zo gaan wij dan aan de hand van onze Meester verder, ons des te meer houdend aan hetgeen wij gehoord hebben, opdat wij niet buiten de kerkstroom geraken. En wat wij gehoord hebben is het Woord des Vaders, gesproken door de ene Meester, ontvangen van Hem door de apostelen, en door hen aan ons gepredikt, door ons geloofd, bewaard, doorgegeven en verder gedragen straks tot de dag der heerlijkheid.

DE HYPOMENISCHE ROEPING DER KERK

Ds J. MEIJER.

Ge zult aanstonds vragen: waarom dat vreemde woord in de titel van uw toespraak? Waarom bezigt ge desnoods niet tien of twintig Nederlandse woorden, die we begrijpen, inplaats van één woord, waarvan ons de zin ten enenmale ontgaat? Waarom zegt ge in een vreemde taal, wat zich in 't Nederlands toch heel goed zeggen laat?

Want als we spreken over de hypomenische taak der Kerk, hebben we op niets anders het oog dan op de roeping der Kerk om te **volharden.**

We zullen u zeggen, waarom we toch ditmaal aan dat vreemde woord de voorkeur geven.

In onze taal kan men het woord **volharden** zowel ten goede als ten kwade gebruiken. Volharden geeft immers alleen maar aan de **houding** van een mens, die besloten is te blijven staan waar hij staat of voort te gaan op de weg, die hij heeft ingeslagen. Volharden wil zeggen, dat de koers dezelfde blijft ondanks alle weerstand.

Maar..... die koers is niet altijd een goede.

Men kan ook volharden in het boze tot het einde toe, waarvan Satan het klassieke en beruchte voorbeeld is.

Ook kan volharding een ander woord zijn voor „koppigheid". Men weet zich overwonnen; ziet zich alle argumenten uit de hand geslagen, maar blijft toch met koppige starheid aan zijn standpunt vasthouden. Men wil niet zwichten voor argumenten.

Omdat we het nu over **deze** volharding niet willen hebben, hebben we dat vreemde woord gekozen, dat een eigen kleur heeft, en dat ons de volharding der Kerk van een zeer bijzondere kant laat zien.

Ge moet er nl. op letten, dat er in de Schrift nog meer woorden voorkomen voor „volharden", welker inhoud ongetwijfeld in rekening gebracht moet worden, als we willen komen tot een dogmatische fixering van wat de Schrift leert over de „volharding der heiligen".

Maar dat is nu ons doel niet.

We willen het speciaal hebben over **die** volharding, die in het Nieuwe Testament wordt weergegeven door het zelfstandig naamwoord hupomonè en door het werkwoord hupomenein. En deze woorden hebben een bepaalde klank en een bepaalde kleur.

In onze St. Vert. worden ze nu eens vertaald door volharding, dan weer door lijdzaamheid.

Die laatste vertaling kunnen we niet bewonderen.

Ze verleidt er ons zo gemakkelijk toe, aan lijdelijkheid te denken, d.i. aan de houding van de zwakke, die wel volhardt onder de druk, die op zijn leven staat, maar..... omdat er nu eenmaal toch niets aan te doen is, omdat je nu eenmaal moet dragen, wat je wordt opgelegd, omdat verzet tóch niet baat.

Maar dat is een ongeloofshouding, die ons gevaarlijk dicht brengt in de buurt van hen, die beweren, dat boven ons leven hangt het dreigende zwaard van het noodlot, waaraan toch geen mens ontkomen kan.

Daarom zijn we blij, dat in de Nieuwe Vertaling, voor zover we konden nagaan, het woord „lijdzaamheid" meestal is vervangen door **volharding.**

Maar dan moet ge goed letten op de speciale kleur, die dit woord, als vertaling van het Griekse hupomonè heeft.

Dit woord doet ons weten, dat er op het leven druk staat; dat er weerstanden te overwinnen zijn. Dat het drukt en nijpt en klemt.

Wie nu volhardt, die **blijft** onder die druk en last en hij blijft er gelovig onder, wetende, dat Vader hem dat op de schouders legt.

Hij werpt dus dat kruis niet weg — dat zou de weg van de minste weerstand zijn — maar hij blijft er onder, hij zet de tanden op elkaar; hij houdt vol; hij geeft het niet op; hij zet door.

Dat hypomenisch leven heeft dus met lijdelijkheid niets te maken.

Hier is geen zwakheid, maar kracht.

Geloofskracht.

Vol-houden, doorzetten, zolang het God belieft de druk en de tegenstand te doen duren.

Het verwondert dan ook niet, dat de Schrift de volharding steeds in verband brengt met druk en verdrukking.

In Rom. 12 : 12 wekt de apostel de Kerk te Rome op, te volharden in de verdrukking.

Jakobus prijst in 1 : 12 zalig de man, die in verzoeking volhardt en belooft hem de kroon des levens.

In Op. 2 : 2, 3 en in 2 : 19 worden de kerken te Efeze en Thyatira geprezen om hun volharding en dan wordt in het tekstverband gewezen op de druk, waaraan die kerken bloot stonden.

En in de dagen van de Antichrist, als de druk ongekend zwaar zal worden, zal ook gezien worden, zegt de verhoogde Christus: de volharding der heiligen, die de geboden van God blijven bewaren (Op. 13 : 10; 14 : 12).

Die volharding onder zware druk en bij sterke weerstanden wordt nu in de Schrift de gelovigen als hun **roeping** op het **hart** gebonden.

En dat op meer dan één plaats.